

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **P., a.s., G., B.**, IČO: X. proti odporcovi: **H., s.r.o., so sídlom P., H.**, IČO: X., zast. Mgr. P.Š., advokátom, X.B., M., **o zaplatenie 46 339,98 Eur (1 535 058 Sk) s prísl.**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 4.10.2007, č. k. 50Cb/16/99-Sn-272 v opravenom znení zo dňa 5.2.2009, č. k. 50Cb/16/1999-289, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 4.10.2007, č. k. 50Cb/16/99-Sn-272 v opravenom znení zo dňa 5.2.2009, č. k. 50Cb/16/1999-289 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 4.10.2007, č. k. 50Cb/16/99-Sn-272 v opravenom znení zo dňa 5.2.2009, č. k. 50Cb/16/1999-289 rozhodol tak, že návrh navrhovateľa v sume 980 428 Sk s príslušenstvom zamietol, v sume 554 630 Sk konanie zastavil a navrhovateľa zaviazal zaplatiť zástupcovi odporcu trovy konania vo výške 198 642,57 Sk. Uviedol, že navrhovateľ si uplatnil proti odporcovi právo na zaplatenie 1 535 058 Sk ako podielnícku žalobu. Podaním zo dňa 17.5.2007 uviedol, že žiada priznať uplatnený nárok titulom bezdôvodného obohatenia odporcu v súlade s ust. § 451 a nasl. Obč. zák. Nakoľko došlo k zmene právnej kvalifikácie uplatneného nároku, súd uznesením do zápisnice dňa 6.9.2007 pripustil zmenu právnej kvalifikácie žalovanej sumy z podielníckej žaloby na titul bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. Obč. zák. Z vykonaného

dokazovania mal súd preukázané, že zmluvným partnerom právneho predchodcu navrhovateľa bol subjekt H, a.s., .K., ktorý bol zároveň jeho dlžníkom. Na majetok H., a.s..K. bol vyhlásený konkurz, pričom navrhovateľ v návrhu tvrdil, že H.S, a.s, K. ako dlžník chcel svoj dlh voči navrhovateľovi vyrovnat' predajom strojov LOCUS 750, a to podielníckym vyrovnaním exekučného titulu, nakoľko H., a.s., K. mali obdržať za montovanie jedného stroja LOCUS 750 sumu 180 000 Sk. Navrhovateľ tvrdil, že žalovaný odporca prevzal zmontovaných 12 strojov, teda mal vyrovnat' navrhovateľov dlh H., a.s., K., čo však neurobil. Odporca v priebehu konania okrem iného poukázal na skutočnosť, že v čase doručenia exekučných príkazov neexistovala pohľadávka H., a.s. voči odporcovi. Poukázal i na skutočnosť, že dňa 9.11.1998 uzatvoril so súdnym exekútorom dohodu, že vymáhaný nárok bude uspokojený z predaja nakladačov od poradového čísla dodania 14 odporcom. Vzhľadom na skutočnosť, že následne bol na H. vyhlásený konkurz, exekučné konanie sa prerušilo, a preto odporca nebol povinný postupovať podľa vydaných exekučných príkazov. Na základe námietky odporcu ohľadne plnenia zo strany H., a.s., K. spoločnosti K., s.r.o., B. navrhovateľ pristúpil k čiastočnému späťvzatiu návrhu v sume 554 630 Sk a obmedzil návrh na sumu 980 428 Sk s 27% poplatkom z omeškania odo dňa podania žaloby až do zaplatenia. Odporca s čiastočným späťvzatím súhlasil, súd preto konanie v zmysle § 96 ods. 1 O.s.p. v sume 554 630 Sk zastavil. Odporca na základe právnej prekvalifikácie návrhu uplatneného nároku zo strany navrhovateľa na titul bezdôvodného obohatenia podaním zo dňa 20.9.2007 vzniesol námietku premlčania. Súd zistil, že navrhovateľ pristúpil k zmene právnej kvalifikácie až podaním zo dňa 17.5.2007, pričom je nesporné, že navrhovateľ si uplatnil svoju žalobu na súde už v roku 1999, avšak iným právnym titulom, a preto neprestala plynúť v súlade s § 405 ods. 1 Obchod. zák. premlčacia lehota. Pretože odporca vzniesol námietku premlčania, musel súd k tejto prihliadnuť a keďže je dôvodná, súd návrh v zostávajúcej časti zamietol. Súd tiež zamietol návrh navrhovateľa ohľadne uplatneného príslušenstva 27% poplatku z omeškania, a to aj s poukazom na to, že Občiansky zákonník inštitút poplatku z omeškania pri oneskorení s platením nepozná.

Proti rozsudku v časti, v ktorej návrh bol zamietnutý, sa odvolal navrhovateľ a žiadal jeho zmenu. Namietal, že vo veci, ktorá začala v r. 1999 sa nekonalo, a preto pokiaľ by súd vec prejednával riadne v r. 2000, nebolo by potrebné riešiť otázku premlčania. Uviedol, že návrh podal 8.3.1999, ktorý označil ako podielnícka žaloba. Takýto pojem platná legislatíva nepozná, čiže sa nejednalo o poddlžnícku žalobu v zmysle § 109. Takto podaná žaloba nebola označená ani názvom, ani číslom §. Z tohto dôvodu konajúca sudkyňa vyzvala navrhovateľa, aby upresnil na základe akého § a z akého zákonom uvedeného dôvodu vymáha

svoju požiadavku. Na základe toho navrhovateľ podaním z 17.5.2007 upresnil žalobu s tým, že nárok si uplatňuje podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Nejednalo sa teda o zmenu právnej kvalifikácie, ale o upresnenie žaloby. Uznesenie o zmene právnej kvalifikácie nedostal, ani nebol o ňom informovaný a bol presvedčený, že sa jedná o upresnenie právnej kvalifikácie. Z uvedených dôvodov nemal preto súd zmeniť právnu kvalifikáciu uplatneného návrhu, ale iba pojednávať o upresnenej žalobe, predtým nejasnej. Námietka premlčania preto nemá právny dôvod. V ďalšom súhlasí so záverom súdu, že inak je jeho nárok dôvodný. Má tiež za to, že súd prvého stupňa pochybil, keď zamietol označené poplatky z omeškania z dôvodu, že Občiansky zákonník takýto dôvod nepozná, pretože tento zákon upravuje úrok z omeškania, ktorý si navrhovateľ uplatňuje.

Odporca vo svojom stanovisku k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že z obsahu žalobného návrhu jednoznačne vyplýva, že tento sa ako oprávnený domáha vyplatenia pohľadávky od odporcu ako dlžníka povinného, ktorým v tomto prípade je spoločnosť H., a.s. Je teda nepochybné, že návrh je podielnickou žalobou, ktorou si navrhovateľ uplatňuje právo vyplývajúce z ust. § 109 ods. 1 Exekučného poriadku a tvrdenie navrhovateľa, že žaloba nie je podielnickou žalobou, je účelovým tvrdením, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázal na ust. § 95 ods. 1 O.s.p. a podanie navrhovateľa z 21.5.2007, z ktorého jednoznačne vyplýva, že išlo o zmenu návrhu zo strany navrhovateľa, ktorú súd prvého stupňa uznesením na pojednávaní 6.9.2007 pripustil. Je teda nepochybné, že navrhovateľ zmenil právny titul uplatňovaného nároku z pôvodného titulu, vyplývajúceho z ust. § 109 Exekučného poriadku (podielnická žaloba) na titul bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Obč. zák. So zreteľom na uvedené je tvrdenie navrhovateľa, že sa nejedná o zmenu žaloby účelové, nepravdivé a nemá oporu v samotných vykonaných úkonoch navrhovateľa. Z uvedených dôvodov navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu návrhu trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1, 3 a § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov odvolania a s prihliadnutím k vade konania, dospel k záveru, že sú dôvody na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa.

Predmetným žalobným návrhom, doručeným súdu prvého stupňa 8.3.1999, uplatnil navrhovateľ voči odporcovi právo na zaplatenie spornej čiastky 1 535 058 Sk.

Návrhom uplatnený petit zdôvodnil dlhom H., a.s., ktorý v spornej výške mu bol priznaný právoplatnými platobnými rozkazmi, č. k. 1 Rob 620/98 a č. k. 1 Rob 621/98. Uviedol, že na vymoženie uvedenej pohľadávky bola začatá 16.7.1998

exekúcia a súdny exekútor po zistení podielu povinného (uvedeného dlžníka navrhovateľa) zo zmluvy o dielo, uzavretej medzi povinným a odporcom, rozhodol o spôsobe vymoženía exekučných titulov prikázaním pohľadávky povinného voči odporcovi, ktorý pohľadávku povinného navrhovateľovi ani exekútorovi neuhradil.

Uvedený návrh na začatie konania navrhovateľ označil ako žalobu poddielnickú.

Z obsahu žalobného návrhu, ktorý účastník vymedzuje opísanými rozhodujúcimi skutočnosťami (skutkom) je možné dôvodiť, že ide o tzv. žalobu poddlžnícku spôsobom vykonania exekúcie prikázaním pohľadávky povinného, ktorou oprávnený (navrhovateľ) získava procesnú aktívnu legitimáciu na podanie žaloby voči dlžníkovi povinného tak, že žalobné právo vzniká v deň nasledujúci po tom, čo bol dlžníkovi povinného doručený exekučný príkaz na vyplatenie splatnej pohľadávky a k jej vyplateniu nedošlo.

Právny dôvod takejto žaloby je podľa § 109 Exekučného poriadku skutkovo identifikovaný nevyplatením prikázanej pohľadávky po jej splatnosti.

Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že navrhovateľ návrh na začatie konania označil ako žalobu poddielnickú, čím iba vymedzil charakter pohľadávky povinného voči odporcovi, daný tvrdeným podielom povinného na zhotovení diela podľa uvedenej zmluvy z 22.9.1998.

Prikázaním pohľadávky oprávnenému nedochádza z hľadiska hmotného práva k zmene veriteľa. Povinnosť poddlžníka platiť priamo oprávnenému má svoj základ len v procesnom práve, je výrazom exekúcie, ktorou sa zasahuje do hmotnoprávneho vzťahu povinného a poddlžníka. Ak poddlžník nevyplatí oprávnenému riadne a včas pohľadávku, je oprávnený zákonom splnomocnený vlastným menom túto pohľadávku vymáhať. Veriteľ je v zmysle tzv. poddlžníckej žaloby vo vzťahu k pohľadávke, ktorá má byť vymožená, procesne splnomocnený, aby plnenie, ktoré na poddlžníkovi získa, použil k uspokojeniu svojej vlastnej pohľadávky.

Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade, keď dlžník povinného nesplnil povinnosť vyplatiť pohľadávku riadne a včas oprávnenému, je poddlžnícka žaloba podľa § 109 Exekučného poriadku spôsobom vykonania exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky povinného.

Z obsahu spisu sa tiež zisťuje, že na majetok povinného H., a.s., K. bol po začatí exekúcie spôsobom prikázania inej pohľadávky povinného uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30.11.1998, č. k. 51-24 K 407/98 vyhlásený konkurz.

Nepochybne jedným z účinkov vyhlásenia konkurzu v zmysle § 14 písm. d) zák. č. 328/1991 Zb., ktorým sa uvedený konkurz spravuje, je i prerušenie iných konaní, ktorých výsledkom môže byť nárok proti podstate.

Pretože exekúciou vymáhaná pohľadávka sa nepochybne dotýka konkurznej podstaty úpadcu, ktorú tvoria i pohľadávky dlžníka, vyhlásením konkurzu sa preto exekučné konanie spôsobom prikázania inej pohľadávky povinného, súčasťou vykonania ktorého je i predmetná žaloba, zo zákona prerušilo.

Súd prvého stupňa preto pochybil, keď podanú žalobu vecne prejednal a o nároku z nej meritórne rozhodol.

S prihliadnutím k tejto vade konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 224 O.s.p. rozhodne i o trovách konania.

Podľa § 226 O.s.p. je pre Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 29. októbra 2009

JUDr. Beata Miničová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.